

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 10

9. ožujka 2017.

cijena 200 Ft

FOTO: BERNADETA BLAŽETIN

14. stranica

HDS-ova Skupština u Sambotelu

4–5. stranica

Garsko prelo

6. stranica

U Horpaču jubilirao Hrvatski bal

11. stranica

Komentar

Život zvan čežnja

Katkad čovjek zastane i razmišlja o sebi, o svome životu, o širem i užem društvu oko sebe. Koja je životna odluka bila pravovaljana ili pogrešna u njegovu životu, te u kojem smjeru dalje. Takvo razmišljanje, u boljem slučaju nije samo za Novu godinu, nego malo češće. U posljednje se vrijeme neka nesigurnost javila u meni. Nesigurnost u sebe. „Dolazi novo razdoblje u tvome životu. Mijenjaš se“ – rekla mi je prijateljica. Naravno, neke promjene, i sada ne mislim na biološke, nego na duhovne, čovjek primjećuje po sebi. Primjerice, opazila sam kako nemam više toliko strpljenja prema lijenim ljudima, nehumanima ili bahatima. Sjećam se, još kao dijete htjela sam pripadati društvu odraslih jer sam mislila da je njima sve tako lako, oni mogu uraditi što god hoće. Bilo je lijepo promatrati život iz toga dječjeg kuta. I kadšto se pitam, što je sretan ili izvrsan život? Na ovo pitanje svi mi znamo odgovor, naravno iz svoga motrišta. Ali vjerojatno svi mi želimo izgraditi svoju životnu oazu, u kojoj jednako toliko imamo duhovnu hranu i materijalnu sigurnost; u kojoj ćemo imati svoj prikladan topli dom, u kojem nećemo strepeti za sutra, jer iza sebe imamo sigurno radno mjesto gdje cijene naše sposobnosti i naša su mjesečna primanja odraz toga osjećaja; kojoj će biti vremena za pokojnu duhovnu hranu: kino, kazalište, koncert, jer ne radimo prekovremeno i još tri četiri posla, te jednako toliko ćemo se brinuti o svojoj obitelji, prijateljima, i o svome zdravlju i tijelu, životu. Težimo za životom i nadamo se da on neće biti tek čežnja poput zadivljujućih fotografija turističkih brošura. Život u kojem ćemo nadvladati i svoje ljudske slabosti. Pojedini govore da sve je to moguće ako dobro raspodijeliš vrijeme. Ne znam. Čudna su ta ljudska htijenja, zar ne? Al' čemu zapravo svi težimo? I o tome sam razmišljala ovih dana i slučajno sam pripazila na ove retke: „Stvoriti raj na komadić zemlje, do savršenstva dotjerati kuću, pisati o dobrim i lijepim stvarima, dobre i mudre ljude pozvati u jedno društvo, to su korisna djela. I onako zlonamjerni, glupi, neuravnoteženi i oni bez ljudskih vrlina, narušavaju svaki sustav i kulturu; a čestiti i mudri – samo da žive u slobodi – sposobni su stvoriti sebi prikladan život u bilo kojoj prigodi. (...) Samo prema jednome trebamo težiti, da dobri i mudri ljudi budu što sretniji, to jest: što slobodniji; ali i ovo je tek sporedna stvar jer nije bit u sreći, nego u izvrsnome životu.“ Ovako bi glasile misli Ferenc Békássyja u mome slobodnom prijevodu.

Kristina

Glasnikov tjedan

Quo vadis??? Pitanje je koje ovih dana sve više postaje aktualnim, a iza vadis mogli bismo staviti, svijete, brate, oče, sine, Europo, Ameriko, vjero, obitelji, demokracijo, Mađarska, Hrvatska, Hrvati u Mađarskoj???

Čitam ovih dana kako u tradiciji jednog naroda postoji predaja o vođama koji umjesto da vode ljude, govore ono što ljudi žele čuti. Možda je to uvijek bilo tako. Mi živimo danas i vidimo kako je svijet postao svijet u kojem oni koji nastupaju, govore ono što drugi žele čuti u svome neznanju i strahu. Pri tome se pokrivaju pojmom demokracije. Već su stari Grci odredili tko i kako može vježbati demokraciju. Nisu pri tome mislili da ona pripada svima.

Čitam ovih dana kako u tradiciji jednog naroda postoji predaja o vođama koji umjesto da vode ljude, govore ono što ljudi žele čuti. Možda je to uvijek bilo tako.

kom svog odrastanja i zora čitali Orwela, kao svijeta iz Orwelova rolni ne samo jedan, brojzasada tako mislimo. li u pojedinca usaditi vladati. Od najmanje manje, veće zajednice, Ako imamo informaci-

Svi mi koji smo tijekom oblikovanja svjetonada naziremo obrise mana 1984 Veli Brat. na Velika Braća, bar Strah. Strah. Uspijemo strah, onda možemo stanice društva, do države, regije, svijeta...

...a nju ima tek mali krug izabranih, i oni je ljubomorno čuvaju, kao da postaju vladari svijeta. Tek mali broj ljudi na planetu Zemlja ima prave informacije. Većina živi u globaliziranome svijetu elektroničkih čuda, izjava političara, grabeći serviranje brojnih medijskih platforma koje su u nečijem održavanju i vlasništvu. I koje ne potiču razmišljanje. Svi oni koji pokušavaju promišljati drugačije, uvjeravaju se da su stvarnost i svjetonazor stvar kuta promatranja. Ima nešto i u tome. Ovih dana moćni mediji uvjeravaju nas da postoje „alternativne činjenice“. Uvijek ih je i bilo. I uvijek su i bile motor pokretač politike i vlasti pogotovo zadržavanja vlasti.

Orwel piše da se ne dopušta ni ljubav jer ona može pobijediti strah. Vjerovali smo od 1990. godine naovamo u slobodu kretanja, granice i zidove smo rušili, bar u Europi, premda se i danas divimo kao jednom od svjetskih čuda, primjeru za potomstvo koji su nam ostavili Kinezi. Dojučerašnje se granice zatvaraju. Vjerovali smo u jednakost bez razlika u boji kože, novcu u džepu, visini i debljini, u to da možemo pomoći nahraniti gladne i pomoći bolesnima.... da imamo slobodu i tako djelovati.

Nismo dovoljno poznavali svijet, i način funkcioniranja vlasti... Bili smo mladi. Zato se i kaže „na mladima svijet ostaje“, oni ga mogu mijenjati i oblikovati ako imaju viziju boljega. Orwel u romanu koji je ocrtao i srahote totalitarističkih sustava 20. stoljeća ocrta svoju viziju vladanja ljudima u budućnosti i upozorava nadolazeće naraštaje.

U romanu 1984 sve je cenzuriralo Ministarstvo istine, ispisuje se povijest u skladu s dnevno političkim potrebama, proizvode se brojke i statistike, ratuje se protiv nepoznatog i neodređenog neprijatelja. Živeći u neznanju, ne mogu se provjeriti podastrete medijske istine. Medije nadzire Veliki Brat kojeg moramo voljeti. Nismo li spremni voljeti ga, naš će se otpor slomiti, najprije fizički, zatim psihički te ćemo izgubiti i integritete i slobodnu volju, piše Orwel dok nas se nadzire preko dvosmjernih teleekrana u svijetu triju država; Oceanije, Eurazije i Orijentazije.

Branka Pavić Blažetin

Poštovani čitatelji, dragi pretplatniče!

U ovome broju Hrvatskoga glasnika naći ćeš priloženu uplatnicu ako si pretplatnik Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj. Želiš li produljiti svoju pretplatu na godinu dana, učini to uplatom priložene uplatnice jer je Tvoja dosadašnja godišnja pretplata istekla. Molimo Te, uplatnicu uplati **do 15. ožujka 2017.**

Poštovani čitatelju, dragi pretplatniče, u svojoj sredini, među svojom rodbinom, prijateljima i znancima širi i čitaj Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj. Koristim se prilikom da Ti zahvalim na dosadašnjem povjerenju.

Branka Pavić Blažetin
glavna i odgovorna urednica

Zasjedalo Predsjedništvo Saveza Hrvata

Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac sazvao je sjednicu Predsjedništva za 16. veljače 2017. godine u pečušku Hrvatsku školu Miroslava Krležu. Na dnevnom je redu bilo: izvješće o prošlogodišnjem radu; financijsko izvješće za 2016. godinu; natječaji; radni plan za 2017. godinu; delegiranje osobe u „Zorničin“ kuratorij; razno. Na sjednicu, čiji je dio bio otvoren za javnost predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj pozvao je Ivana Gugana, predsjednika HDS-ove Skupštine, i Mišu Heppa, glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu, te sve članove Predsjedništva i članove Nadzornog odbora. Članovi su Predsjedništva: Arnold Barić, Marijana Balatinac, Angela Šokac Marković, Jozo Solga, Eva Išpanović i Edita Horvat Pauković. Članovi su Nadzornog odbora: Mijo Štandovar, Martin Kubatov i Robert Ronta.

Dijelu sjednice pribivala je i urednica vjerskog časopisa Zornica nova (izlazi četiri puta godišnje), koja je upoznala Predsjedništvo s položajem časopisa i Zaklade Zornica, u čiji tročlani kuratorij Predsjedništvo je imenovalo svoga predstavnika na mjesto pokojnog Đure Frankovića. Na zatvorenom dijelu sjednice Predsjedništvo je odlučilo da će to biti zamjenik SHM-ova predsjednika Arnold Barić, uz Milicu Klaić Tarađija i Miru Grišnik. Klaić Tarađija je tražila pomoć pri provedbi programa Pasiona baština te izdavanju časopisa Zornica nova, čiji je osnivač i nakladnik Zaklada Zornica.

Dijelu sjednice pribivao je i predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac koji je predložio Predsjedništvu da ovogodišnji Gastrofest u SHM-ovoj organizaciji bude u Vršenđi, jer tamo su osigurani svi uvjeti za to. Pošto su prihvaćeni: izvješće o prošlogodišnjem radu; financijsko izvješće za 2016. godinu; natječaji; prišlo se raspravi o radnome planu za 2017. godinu.

Zaključeno je da Savezova skupština treba biti održana do kraja svibnja. Nakon poduže rasprave i usuglašavanja nadnevka odlučeno je da to bude u Vršenđi 29. svibnja, istoga dana kada će biti održan i Savezov gastrofest te HDS-ov malonogometni tur-

nir. Savez je predao natječaje za državnu potporu za djelovanje i očekuje oko pet milijuna forinta, uz ostatak od 1,5 milijuna od lani. Nada se potpore od Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, potpore koja se dodjeljuje preko diplomatskih predstavništava Republike Hrvatske u Mađarskoj, te iz još nekih natječaja... također i prihodu od članarine. Savez sada ima tristotinjak članova, kaže predsjednik Joso Ostrogonac naglašujući kako nam se bliži izborna 2018. godina kada ćemo birati temeljem liste koju će izglasovati HDS-ova Skupština, osobu glasnogovornika Hrvata u Mađarskoj u Mađarski parlament te 2019. godina i izbori za državnu te narodnosne županijske i mjesne hrvatske samouprave koje treba pripremiti skupa sa svojim strateškim partnerom Hrvatskom državnim samoupravom. Dodaje da su svi članovi Predsjedništva ujedno i članovi HDS-ove Skupštine ili zaposlenici HDS-ova Ureda.

Državne i središnje priredbe udruga kani provesti u suradnji s mjesnim i županijskim samoupravama te pojačati svoju nazočnost na terenu. Kako saznajemo, na zatvorenom dijelu sjednice Predsjedništvo je odlučilo da će uskoro okupiti članstvo u Zalskoj županiji.

Branka Pavić Blažetin

Za hrvatsku manjinu u inozemstvu 1,5 milijuna kuna više nego lani

ZAGREB, 21. veljače 2017. (Hina) – Ukupno 4,5 milijuna kuna, milijun i pol kuna više nego lani osigurala je hrvatska država za hrvatsku manjinu koja živi u 12 europskih država, a odluku o raspodjeli sredstava donio je državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske Zvonko Milas. Iznos od 4,5 milijuna kuna namijenjen je udrugama, organizacijama i ustanovama koje čuvaju i promiču hrvatsku kulturu, baštinu i jezik, no formalno će se doznati nadležnim hrvatskim veleposlanstvima u inozemstvu, koja će onda raspisati javne pozive za podjelu sredstava, razmotriti prijave te predložiti komu dodijeliti novac. Četvrtina ovogodišnjih sredstava, to jest 1,1 milijun kuna odobreno je hrvatskom veleposlanstvu u Srbiji, po 470 000 kuna

veleposlanstvima u Austriji, Mađarskoj i Sloveniji, veleposlanstvu u Italiji odobreno je 410 000 kuna, a onome u Crnoj Gori 330 000 kuna. Veleposlanstvima u Makedoniji i Rumunjskoj odobreno je po 290 000 kuna, na Kosovu 280 000, u Slovačkoj 250 000, u Češkoj 90 000, a velepo-

slanstvu Republike Hrvatske u Bugarskoj odobreno je 50 000 kuna. Pošto su sredstva odobrena, nadležnim veleposlanstvima predstoji javno pozivanje udruga, ustanova i organizacija da prijave programe i projekte namijenjene jačanju manjinskih prava (čuvanje hrvatskoga jezika, samobitnosti, kulture, obrazovanja...), medija, djelovanju manjinskih ustanova. Središnji ured naglašuje kako nije predviđeno da se iz odobrenih sredstava financiraju programi organizacija ovisnih o bilo kojoj stranci ili političkom usmjerenju. Obrasci za prijavu na natječaje moći će se preuzeti na mrežnim stranicama nadležnih hrvatskih veleposlanstava u inozemstvu, koja će odrediti rokove za prijavu programa.

HINA

HDS-ova Skupština u Sambotelu

Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, 25. veljače 2017. godine u Hrvatskome školskom centru u Sambotelu održana je izvanredna sjednica HDS-ove Skupštine. Za sastanak je predložen dnevni red što su ga jednoglasno prihvatili 18 nazočnih zastupnika, od 23 zastupnika koji čine sastav spomenute Skupštine. Na sjednici nisu bili: Stipan Balatinac, Milan Kovač, Anica Popović Biczak, Marija Kralj, Ana Gojtan. Sjednica, kojom je predsjedao HDS-ov predsjednik Ivan Gugan, trajala je 83 minute. Za ovjerovatelja zapisnika jednoglasno je izabran Stjepan Blažetin.

U prvoj točki dnevnoga reda „Izmjene i dopune Proračuna HDS-a, ureda i ustanova za 2016. godinu” uz predočeni pismeni materijal nije bilo pitanja, pa je jednoglasno prihvaćen prijedlog Odbora za financije o njihovu prihvatu.

U drugoj točki dnevnoga reda uz pismeno „Izvjješće glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu” usmenu dopunu dao je Mišo Hepp, glasnogovornik, koji se ukratko osvrnuo na rad u 2016. godini. Prema glasnogovorniku nijedan zastupnik HDS-ove Skupštine nije imao pitanja.

U trećoj točki dnevnoga reda „Rasprava o proširenju školske zgrade Hrvatskoga školskog centra Miroslava Krleže (Natječaj EFOP-4.1.5-16)” referent Ivan Gugan reče da se planira ulaganje od 500 milijuna forinta ako natječaj prođe, a ima dobrih izgleda da tako bude, bez ikakva vlastitog udjela. Skupština je bez pitanja, jednoglasno prihvatila odluku da se natječaj preda.

U četvrtoj točki dnevnoga reda „Rasprava o II. fazi obnove Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu (Natječaj EFOP-4.1.5-16)” referent: Ivan Gugan reče da se radi o istom tipu natječaja za santovačku školu, te se jednoglasno, bez pitanja, izglasovalo da se natječaj preda.

U raspravi oko pete točke dnevnoga reda „Rasprava o djelovanju i o mogućnosti razvijanja Hrvatskoga školskog centra u Sambotelu”, referent Ivan Gugan, sudjelovali su Edita Horvat-Pauković i Gabor Győrvári.

Gabor Győrvári, ravnatelj sambotelске podružnice Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, govorio je o programu „Nudim ti školu” i velikom interesu roditelja, kazujući da se očekuje, po sadašnjim saznanjima, oko 12 prvašića, te novi broj pitomaca u vrtiću. „Pokrećemo nešto s totalne nule te situacija nije jednostavna, ali imamo veliku dozu strpljenja i pokušavamo udovoljiti svim pitanjima sa strane roditelja.” Planiraju zaposliti dvije učiteljice, od kojih bi jedna mogla biti iz matične domovine. Edita Horvat-Pauković pohvalila je program „Nudim ti školu”, te se osvrnula i na hrvatski jezični tečaj (koji drži Edita Horvat-Pauković) za odrasle koji sada pohađa već 19 polaznika (među njima i velik broj roditelja). Kazala je kako ona vidi s velikim

optimizmom budućnost hrvatskog odgojno-obrazovnog centra u Sambotelu. Skupština je jednoglasno izglasovala da se srede svi potrebni dokumenti potrebni za upis u školu i vrtić, da se objave njihovi rokovi.

Šesta točka dnevnoga reda „Rasprava o nacrtu ugovora o održavanju hrvatskog odgoja u Sambotelu” referent Ivan Gugan, predsjednik, reče da se radi o ugovoru u kojem među ostalim stoji kojim bi grad Sambotel upućivao zainteresirane roditelje da svoju djecu upišu u dvojezični hrvatski vrtić u HDS-ovu održavanju (naime u još jednom gradskom vrtiću postoji mogućnost odgoja na hrvatskom jeziku).

Zastupnik Hergović reče: „Normalni gradišćanski Hrvati zadovoljni su što će u Sambotelu funkcionirati dvojezični hrvatski odgojno-obrazovni centar. Znam da će ova škola povući iz mnogih sela hrvatsku dicu. Glas o centru dobar je, o vrtiću, o odgojiteljicama, pa se ne bojim kako će ovo ići te imamo veliku zadaću najesen, da počnemo graditi novu školu.”

Győrvári je kazao da je predsjednik sambotelске Hrvatske samouprave dobio pismo i nacrt obavijesti od grada u kojem su navedeni vrtići gdje se provodi narodnosni odgoj. Naveden je vrtić u HDS-ovu održavanju i dva vrtića s njemačkim programom. Temeljem pismenog materijala jednoglasno je prihvaćen nacrt ugovora.

Jednoglasno, bez rasprave prihvaćen je prijedlog Odgoja za odgoj i obrazovanje u sedmoj točki dnevnoga reda o prihvatu priloženog materijala raspisa natječaja te je donosena odluka o raspisivanju natječaja za ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže.

Osma točka dnevnoga reda bila je „Rasprava u svezi s odlukom o sklapanju sporazuma o suradnji Hrvatske državne samouprave, Saveza hrvatskih društava u Sloveniji i Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Srbiji” o čemu je usmeno referirao Ivan Gugan. On reče: „Radi se o nekoj vrsti suradnje s narečenima jer bi ta suradnja pomogla potpisnicima za dobivanje nešto više novaca iz fondova EU-a i razvijanje raznih vidova suradnje. Umalo je pripremljen nacrt suradnje i molio bih da to podržite. Svi će biti zadovoljni, i u Hrvatskoj i Mađarskoj, ako uspijemo izvući nekakva sredstva iz fondova EU-a.”

Zastupnik Stjepan Blažetin podržao je suradnju naglašujući kako je svaka suradnja dobrodošla i ako tko surađuje s Hrvatima, osobito s Hrvatima u Vojvodini, onda je to Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, kojem je na čelu. Dodao je da se raspravljati može ako imamo konkretan nacrt. „Ovo je, pretpostavljam, tek prijedlog da damo podršku da se uđe uopće u izradbu mogućeg nacrtu i da stupimo u kontakt s tim ljudima i da vidimo koji su to oblici gdje se možemo naći”, kazao je Stjepan Blažetin. Jednoglasno je izglasovano da se uđe u razgovore.

Pod „Razno” HDS-ov predsjednik zastupnike je usmeno upoznao s dvije obavijesti koje je HDS dobio iz Ministarstva ljudskih resursa o pružanju potpore za izradbu Leksikona Hrvata u Mađarskoj u iznosu od šest milijuna forinta i izdavanje časopisa Zornica u iznosu od dva milijuna forinta (temeljem potražnje HDS-a). Predsjednik Gugan zamolio je Stjepana Blažetina, ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, da se osvrne na to, te dodao kako su u razgovorima s čelnicima Središ-

Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp i voditelj njegova Ureda Ladislav Kovač

njega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske dogovorili da će oni „s otprilike istim iznosom poduprijeti taj projekt, i onda vjeruje da će u sljedećih pet-šest godina biti sredstava za rad na tome projektu“.

„Ako to bude tako, i ostvari se, onda je to dobar temelj za početak ozbiljnog rada na Leksikonu gdje bi za pet ili šest godina, ili vidjet ćemo koliko, bilo i rezultata. Zavod ima plan i nacrt izradbe Leksikona Hrvata u Mađarskoj“, kazao je Stjepan Blažetin.

Skupština je jednoglasno ovlastila HDS-ova predsjednika Ivana Gugana da potpiše ugovor s Ministarstvom ljudskih resursa glede narečene potpore od šest milijuna forinta.

Predsjednik Gugan reče u daljnjem da je sličan ugovor došao i za objavljivanje časopisa Zornica, u 2017. godini Ministarstvo ljudskih resursa preko HDS-ova proračuna pomaže s dva milijuna forinta te kako bi Zornicu tiskala Croatica i objavilo bi se četiri broja. Skupština ga je jednoglasno ovlastila na potpisivanje ugovora s Ministarstvom.

Pod „Razno“ zastupnik Franjo Pajrić upoznao je i usmeno zastupnike sa svojim pismenim prijedlozima. Ukupno s pet prijedloga.

Nastupajući ispred zastupnika izabranih u HDS-ovu Skupštinu s liste izborne koalicije Hrvati za Hrvate (Franjo Pajrić, Rajmund Filipović, Marija Kralj, Šandor Petković, Vince Hergović, Gordana Gujaš, Ladislav Gujaš i Joža Đuric), kazao je da se ništa nije dogodilo glede njihovih honorara, koji su se na prvoj sjednici saziva HDS-ove Skupštine „preпусти našim ustanovama odnosno udrugama. Osim jednoga našeg zastupnika, još ništa nije urađeno po tom pitanju“. Pozvao je voditelja Ureda, s kojim su neformalno razgovarali da se pitanje riješi jer „dobijemo samo obećanja, a sredstva bi nam bila potrebna za funkcioniranje naših udruga“, kazao je Pajrić. Predsjednik Ivan Gugan reče da će sljedećega tjedna svi zastupnici koalicije Hrvati za Hrvate dobiti obavijest glede toga.

Zastupnik Pajrić u svome drugom prijedlogu predložio je izradbu zajedničke platforme za djelovanje i usklađivanje djelovanja kulturnih središta u HDS-ovu održavanju kako bi se oni mogli uporabljati u bu-

dućnosti i kod natječaja za fondove EU-a i za njihovu uporabu i omogućivanje kolanja određenoga broja pozitivnih primjera između regija. Nitko se od zastupnika nije javio za riječ u svezi s tim prijedlogom.

Zastupnik Pajrić u svome trećem prijedlogu predložio je da se stavi na dnevni red razmatranje rezultata sjednice Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Prema usvojenim prijedlozima očekuje se obrat u odnosima i prema autohtonim hrvatskim manjinama izvan Republike Hrvatske, pa predlaže razradbu pitanja i programa, kako bi se kod konkretnih pitanja matične domovine spremno, brzo i konkretno moglo odgovoriti.

Zastupnik Pajrić u svome četvrtom prijedlogu tražio je da se razmotre mogućnost pohađanja visokoškolskih ustanova u Republici Hrvatskoj, po čemu je stanje nezadovoljavajuće i koraknulo se prema unazad. Treba pokušati izboriti se za promjene na tom polju i kod mađarskih ustanova, koje su za to odgovorne, jer je broj mladih koji studiraju u Hrvatskoj vrlo malen i trebaju nam diplomirani ljudi koji su studirali u Hrvatskoj u svim sferama.

U svome petom prijedlogu zastupnik Pajrić pozvao je na mjerenje kakvoće učenja odnosno čuvanja hrvatskoga jezika u hrvatskim školama, i to ne zbog represivnih postupaka, nego da bi se u pozitivnome smjeru pomaklo pitanje jezične kompetencije s obzirom na širenje autonomije hrvatskoga školstva u Mađarskoj, pri čemu je neophodna sastavnica mjerenje kakvoće i jezičnih kompetencija.

Slijedila je 40-minutna rasprava u kojoj su riječ uzeli sljedeći zastupnici: Ivan Gugan, Gabor Győrvári, Stjepan Blažetin, Vince Hergović, Gordana Gujaš, Edita Horvat-Pauković, Franjo Pajrić, Joža Đuric i Joso Ostrogonac.

Stjepan Blažetin nazočne je upoznao sa sustavom studiranja u Republici Hrvatskoj; reče da nema većih teškoća za upis na bilo koji fakultet ako kandidati udovolje zahtjevima prijavnih ispita na izabranim fakultetima u Republici Hrvatskoj i ako udovoljavaju svojim studentским obvezama tijekom godina studiranja.

Dodao je da treba odvojiti natječaj za stipendiju koju osigurava kandidatima mađarska strana, Zaklada Tempus, od prijavnih ispita i procedure prijma na sveučilištima u Hrvatskoj. Upozorio je na neke probleme postojećeg sustava. Osvrnuo se i na Pajrićev prijedlog mjerenja kvalitete, te naglasio da su mjerenja potrebna i da bi ona trebala biti neprekidna i da sve to treba osmisliti i financirati.

Osvrnuvši se na treći prijedlog zastupnika Pajrića, HDS-ov predsjednik Ivan Gugan izrazio je načelno slaganje s prijedlogom i kazao da se čine koraci u tome smjeru. Vince Hergović stao je uz Pajrićev prijedlog o nadzoru i mjerenju znanja, te se osvrnuo na broj studenata Hrvata iz Mađarske na hrvatskim sveučilištima što zahtijeva velike žrtve i djece i roditelja. Na Pajrićev prijedlog o mjerenju znanja osvrnuli su se i zastupnici Edita Horvat-Pauković, Gabor Győrvári i Joso Ostrogonac. Győrvári je kazao da Srbi potiču narodnosna mjerenja pri nadležnim organima, Hrvati su suglasni s njima, Nijemci se ne mogu odlučiti, Slovaci nisu sigurni u nužnost toga, a male narodnosti nisu zainteresirane jer bi rezultati mogli biti pogubni.

Zastupnik Pajrić reče da se mjeriti može u prvome krugu u onim ustanovama u kojima smo mi održavatelji, za što nam ne trebaju nikakve dozvole, pa sami možemo odrediti način i potrebu mjerenja u tim ustanovama, jer ćemo inače doći u situaciju „do kada možemo lagati“ glede jezičnih kompetencija hrvatskih učenika u Mađarskoj.

Zastupnik Joža Đuric prozvao je zastupnike, te ih upitao znamo li mi kakvo je stvarno stanje Hrvata u Mađarskoj, imamo li stvarnu sliku o nama samima. Mi u Sumartonu radimo sami svoju analizu kako bismo vidjeli na čemu smo. Dodao je žalosnu činjenicu, pojavu kada se neki roditelji bune zato što ima previše sati hrvatskoga jezika u hrvatskim narodnosnim školama, „a mi mislimo otvoriti novu ustanovu“. Trebalo bi napraviti realnu sliku stanja Hrvata u Mađarskoj, kazao je Đuric.

Branka Pavić Blažetin

Dio sjednice Skupštine HDS-a zatvoren za javnost

Nakon dijela sjednice otvorene za javnost, sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, slijedio je dio sjednice zatvoren za javnost. Kako saznaje Medijski centar Croatica, na zatvorenoj sjednici izabran je na četiri godine, između dva kandidata, jednoglasno Kristof Petrinović za ravnatelja Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“. Na mandat od četiri godine jednoglasno, kao jedina kandidatkinja, za ravnateljicu Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ izabrana je Zorica Prosenjak. Na mandat od četiri godine jednoglasno, kao jedini kandidat, za ravnatelja Zavičaja d. o. o. za turizam i rekreaciju izabran je Tibor Radić.

Bunjevačko prelo u Gari

Garska Hrvatska samouprava 4. veljače 2017. uspješno je održala svoju najveću godišnju priredbu: Bunjevačko prelo

Prelo je započelo s bunjevačkom „himnom“ Kolo igra, tamburica svira, u izvođenju mjesnoga tamburaškog orkestra „Bačka“. Predsjednik mjesne Hrvatske samouprave pozdravio je uzvanike, među njima Nevena Marčića, konzula savjetnika Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Angelu Šokac Marković, HDS-ovu dopredsjednicu, Stipana Šibalina, predsjednika kečkemetske Hrvatske samouprave, načelnika sela Bélu Faa, prijatelje iz hrvatskoga zbratimljenog sela Topolja i sve drage goste.

Prije kulturnoga programa prisjetili smo se našega nedavno preminuloga koreografa Antuna Kričkovića, rodom Garca. Ukratko smo predstavili njegov životni put i profesionalni rad na polju očuvanja hrvatske kulturne baštine u svim regijama Hrvata u Mađarskoj. Garci su uvijek gajili usku vezu s njime, surađivali su pri usvajanju novih koreografija, u aktivnim godinama često je dolazio u svoje rodno selo. Vodio je garsko kulturno društvo na nastupe u najpoznatija budimpeštanska kazališta, na zagrebačke festivale i na mnoga druga mjesta. Snimio je dva filma s Garcima, preljske običaje na bunjevačkom salašu i Bunjevački svatovac u garskoj tzv. Lenkinoj mijani. Podučavao je djecu iz svih regija Hrvata u Mađarskoj u garskim omladinskim plesnim taborima. Nikada nije dao takav intervju za radio ili televiziju u kojem nije spomenuo svoje korijene, rodno selo i djetinjstvo. Garci su mu jako zahvalni i ponosni na njega. U njegov spomen garski orkestar „Bačka“ otpjevao je njegovu omiljenu pjesmu

Tiho noći, Omladinski KUD Gara izveo je njegovu koreografiju Valpovo.

Nakon toga slijedio je preljski kulturni program u kojem su djelovale mjesne družine četiriju naraštaja, od vrtićaša do odraslih. Sve je plesače pratio prošireni orkestar „Bačka“. Polaznici hrvatske skupine garskog vrtića izveli su bunjevačke dječje plesove. Učenici hrvatskog odjela garske osnovne škole predstavili su svitu bunjevačkih plesova i otpjevali pjesme Ajde, Kato i „Ej, što ću, nane. Bunjevačka izvorna kulturna skupina također je plesala bunjevačku koreografiju. Omladinski i izvorni KUD uprizorili su i jednu zajedničku koreografiju pod naslovom Bunjevačko prelo. Vrtićaše su pripremile hrvatske odgojiteljice, osnovnoškolce Angela Kurta, a za podučavanje omladinske i odrasle družine opet smo pozvali Jozu Savaija, voditelja pečuskog Ansambla Tanac. Plesači su oduševili gledatelje, koji su ih darovali burnim pljeskom. Na kraju programa svi izvođači i gosti zaplesali su u bunjevačkom kolu.

Nakon programa slijedilo je veselje do zore za koje se prostrana dvorana mjesnog doma kulture pokazala premalom. O dobrom raspoloženju pobrinuo se domaći orkestar „Bačka“ kojem su se ovoga puta pridružili i njihovi kolege prijatelji: Kičo Agatić iz Tukulje, Braća Barić iz Santova i Zsolt Nebl iz Baškuta. Tijekom večeri proslavili smo okrugli rođendan Eve Horvat, dopredsjednice garske Hrvatske samouprave, i naše odgojiteljice Jadranke Kubatov-Kiss.

Zahvaljujemo svim pomagačima i sudionicima kulturnoga programa koji su mnogo napora i truda uložili za uspjeh ove priredbe.

Martin Kubatov

Katolske poklade

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave sela Katolja, 11. veljače organizirano je pokladno veselje, druženje pod nazivom Poklade u Katolju. Već nekoliko godina malobrojna zajednica katoljskih Hrvata, koja čvrsto čuva svoje običaje, ali zbog ostarjeloga stanovništva nije priredila u ovo hladno zimsko vrijeme pokladno veselje na katoljskoj Planini, brdu gdje se nalaze vinogradi i klijeti. Tamo u toplije vrijeme uvijek se za Duhove priređuje druženje i program, kaže predsjednica Hrvatske samouprave Ružica Ivanković sa zastupnicima Katicom Polić Erdorf i Vincom Živkovićem.

dvorišta na ulicu i oni manje hrabri i stariji kako bi vidjeli veselu povorku i uživali u druženju.

Nakon mimohoda povorka se vratila u dom kulture gdje se nastavilo druženje. Nazočne je biranim riječima pozdravila predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Ružica Ivanković, a potom je KUD Ladislava Matuška izveo prigodan plesni program te oduševio nazočne koji su pljeskali pri-

Foto: ANOS KOLLAR

Vesela pokladna povorka koju su činili Katoljci i gosti: članovi kukinjskoga KUD-a Ladislava Matuška sa svircima, i vršendski Hrvati..., krenula je po sunčanom vremenu oko petnaest sati od mjesnog doma kulture dugom katoljskom ulicom do Kasapovićeve trga. Ondje je zapaljena pokladna lomača oko koje se plesalo kolo, šalilo, grijalo i pilo te sladilo pokladnim „fanjkima“. Sudionici slavlja, mnogi, obukli su se u narodnu nošnju i zaogruli debelim šalovima i kaputima, ipak bilo je to tek zubato sunce veljače prevrtnjače. Na svirku nazočnih sviraca izašli su iz svojih

jateljima i rođacima među članovima KUD-a. Nakon njihova nastupa pozornicu su zauzeli glumci pečuskoga Hrvatskog kazališta. Oni su odigrali pučku igru Zoltana Gataija Marica. Ples i pjesma, narodna nošnja i svirci u kazališnom izričaju bili su bliski katoljskoj publici. Pljeskalo se dugo glumcima.

Slijedila je večera, prekusna domaća „sarma“ za sve sudionike dana i brojnu publiku. Družilo se još dugo jer su se sreli stariji Katoljci s donjeg i gornjeg kraja sela, koji se mjesecima ne viđaju.

Guganka

Pučki pjesnik Joza Blažev, jedanaesto dijete u obitelji

Joza Blažev

Dragog prijatelja Jozu Blaževa poznajem od ranog djetinjstva. Rođen je 14. ožujka 1939. godine u bačko-kiškunskom naselju Boroti koje se nalazi između Čavolja i Bikića, na 20 – 25 km od grada Baje. Jozin dada (otac) Marin po zanimanju bio je drumar, i u to vrijeme zaposlen u spomenutom naselju. Uz majku Mariju Dugalin, bili su i najmlađi članovi obitelji Janja, Marko i Marta. Nakon Jozina rođenja obitelj se konačno vratila u rodno Santovo.

U mjesnoj hrvatskoj školi Jozini su učitelji bili: ravnatelj Stjepan Velin, Marko Filaković, Kata Šerege, Marin Velin, Franciška Bibić (Bíró), Milutin Gažić, Šandor Tomić i Stipan Sabovljević. Poslije odsluženja vojnoga roka u Jegerseku (Zalaegerszeg), vrativši se kući, zapošljava se u mjesnoj poljoprivrednoj zadrugi. Usavršavajući se u stočarskoj i voćarskoj struci, promaknut je u brigadiru. Stečene spoznaje u spomenutim strukama – poslije, kao umirovljeniku – dobro dolaze radi dopune obiteljskoga prihoda.

– Ako dobro znam, a i u selu mnogi tvrde da ti raspolažeš izvanrednim pamćenjem. Bi li i naše čitatelje pobliže upoznao s obitelji Blažev?

– Naša, inače veoma siromašna šokačka obitelj bila je veoma brojna. Ja sam bio u njoj najmlađe dijete. Dakle, idimo po redu. Najstariji brat Marin (rođ. 21. siječnja 1915.), završivši katoličku gimnaziju u Kalači – ne podlegnuvši nasilnom pomadžarivanju osobnog imena – nije primljen na teologiju. Uz podršku Pečuške nadbiskupije ipak završava teologiju. Prvo mjesto mu bijaše Olas, zatim Mišljen. Župnikovao je u Torjancima (Jugoslavija). U međuvremenu je izbio Drugi svjetski rat. Zajedno s 25-godišnjom sestrom Anicom (rođ. 17. prosinca 1917.) koja je pokraj njega kao kuharica, vratili su se u Santovo. Po završetku rata ponovno su u Torjancima, poslije u Luču odnosno u Branjinom Vrhu i naj-

zad s bratom Stipanom (rođ. 19. listopada 1919.), koji je izučio za kantora, i sestrom Marijom (rođ. 27. listopada 1920.), konačno, sve do mirovine, kapelanuje u Belom Manastiru.

Spomenuta sestra Marija – budući da nije imala državljanstvo – nije mogla dalje učiti, pa se vraća u Santovo i upisuje učiteljski tečaj u Pečuhu. Završivši ga, zapošljava se u novoosnovanoj hrvatskoj santovačkoj osnovnoj školi, gdje je već njezina sestra Marica (rođ. 14. travnja 1922.) djelovala kao učiteljica. Maričino prvo mjesto je bio Tavankut (Vojvodina), zatim Gara, Mohač, gdje je otišla u mirovinu. Sestra Janja (rođ. 25. kolovoza 1923.) izučila je za krojačicu. Za njom slijedi sestra Manda (rođ. 8. prosinca 1928.) koja je u Somboru završila tzv. građansku školu. Opredijelila se za vrtičku odgojiteljicu i radila u

rekao ovako: „Joza Blažev vidi goluba i golubicu, pa sastavi knjižicu!“ To moje govorenje mnogi su čuli. Onda sam se zamislio. Dakle, moram od tih mojih viđenja, događaja ponešto i zapisati, da ostane. Prva pjesmica mi je bila ova: S putem sam vidio... „Srna, srnčić i srndać / sakrili se svi u raž, / Raž je bila mala, / vidla im se glava, / Tamo stoji lovac, / i stekne ih za lonac. / Bit će dobar paprikaš, / veli lovac mlad. / Paprikaš su skuvali, / mladi lovci plakali. / A kad su ga pojili, / svi su bili veseli!“ Naime, tamo dolje, u Ritu, bilo je mnogo srna. To sam ja često viđao, pa sročio pjesmicu.

Joza svaku svoju pjesmu zna napamet. Koliko je pjesama rođeno do danas? Pokazujući mi bilježnicu ovećeg formata, sa zanosom u glasu, odgovara: „U ovom propisu ima ih najma-

Joza Blažev sa suprugom Milicom, sinom Jozom te unucima Blaškom i Blankom

Santovu, Mohaču i Gari, gdje je provela 40 godina. Preminula je 2016. godine. Brat Matija (rođ. 31. kolovoza 1929.) izučio je za krojača. Slijedeći brat nam je bio Marko (rođ. 8. veljače 1934.) koji je također radio u poljoprivredi. Sestra Marta (rođ. 23. rujna 1936.) bila je zapreseljava u obližnji grad Baju. Naposlijetku, kao jedanaesto dijete, slijedim ja, koji sam navršio 77. godinu.

Joza je događajima i doživljajima bogato djetinjstvo proveo u okruženju prelijepe prirode, na salašu u čestici zvanoj Klača, kamo smo mi, tadašnja djeca, s bakama, mamama, koje su išle prati na Dunavac s „klupčicom i praćkem“, a mi smo se kupali ili pecali. Tamošnja okolica sa šumarcima, trščacima i vodama već ga je u ranim godinama poticala da svoja viđenja i osjećaje stavi crno na bijelo, u stihove.

– Tako je. Imali smo salaš u Klači gdje su veća djeca zajedno boravila s djedom i bakom. Kasnije, kao mladić, u selu sam načuo ovo: „Marko Dekić vidi pticu, pa napiše pjesmicu!“ A ja u sebi

nje pedeset. Oko trideset je pročitano u emisijama pečuške Hrvatske radiopostaje. Bilo je da sam slao i poštom. Gospođa Milica Tarađija pa i Ivan Gugan rado su ih emitirali i govorili: „Bač' Jozal! Vi samo pišite, mi ćemo ih pročitati jer tako lijepe pjesmice ne piše svatko!

– Dakako. Prije desetak godina ja sam s Tobom sačinio kraći intervju za Hrvatski glasnik, gdje su objavljene i dvije pjesme. I ovoga puta će se vjerojatno objaviti neke, koje Ti odabereš. Ako se dobro sjećam, i Ti si 1954. godine krenuo u „našu gimnaziju“ odnosno, učiteljsku. Kako je to zapravo bilo?

– Iste je godine iz Santova krenulo više nas. Primjerice radi, Marin Bartulov (Išin), Stipa Šokac, Adam Kostalić, Smiljka Đurić, Anka Božić. Bilo je propisano: onaj koji je u 8. razredu postigao osam cijelih te iz računa bio najmanje četvorkaš kao i dobro znao pjevati, taj je imao šanse za učiteljsku. Ja sam – polažući propitivanje profesora Dimitrija Krunića – udovoljio tim za-

htjevima, napose iz pjevanja, te sam ušao u I. razred. Nakon nekog vremena, budući da sam bio jedini muškarac među curama, to mi se nije dopadalo, pa sam se vratio kući. To se desilo i navedenima – osim Adama – koji je ipak završio gimnaziju. Ali poslije sam shvatio da mi je to bila u životu najveća greška.

Osim navedenih, o Jozi je neizostavno reći da je sve od svojih mladićkih godina pa do svoje 60. godine, bio izuzetno vrstan folkloroš, plesač kao i kazalištarac u okviru KUD-a, danas zvanog „Veseli Santovci“, čiji su prethodni voditelji bili: učitelj Stipan Sabovljević, učiteljica Ljubica Galić te i sadašnja voditeljica Evica Čatić Kozić. Društvo je ove godine proslavilo 35. obljetnicu svoga djelovanja te je i bivšim starijim članovima uručena „Zahvalnica“, tako i Jozi. Sudjelovao je na raznim nastupima u mjestu, u županiji i, dakako, na turneji koju je 1958. g. organizirao Demokratski savez Južnih Slavena u Mađarskoj, po Šomođu i Baranji. Sedam puta je igrao u kazališnim komadima kao što su: „Svadba“ i „Prosidba“ i u još nekim jednočinkama i scenama. Omiljena mu je pjesma bila (a i danas je) „Zelen lišće goru kiti...“, koju je u duetu pjevao sa Stipom Kovačevićem, kantorom. Pjesmu je naučio od Katoljca Stanke Kolarca. Kao dobar katolik, bio je višegodišnji član santovačke crkvene općine. Za vrijeme uskrasnih blagdana, na Cvjetnicu i o Velikom petku četrdeset i dva puta pjevao je „Muku Isusovu“, i to sve do lani, odnosno 2015. godine.

Na kraju krajeva, reci nam ponešto i o svojoj obitelji.

Zahvaljujući Savezovoj turneji, 1958. g. upoznao sam svoju buduću suprugu, Vršenđanku Milicu Mufić, kojom sam se oženio 1963. godine. Rodilo nam se dva sina: Marin (rođ. 1965.) i Joza (rođ. 1969.). Stariji sin završio je Hrvatskosrpsku gimnaziju u Budimpešti, a mlađi pečušku Hrvatsku gimnaziju. Obojica su oženjena, Marin ima sina Dražena i kćer Dragicu. Sin je inženjer informatike, a kći odgojiteljica. Jozin sin Blaško studira za inženjera u prehrambenoj industriji, a kći Blanka pohađa 3. razred gimnazije u Baji. Supruga Milica mi je, nažalost, preminula 2005. godine.

Jozo! Još nešto. Intimnije. Zašto obitelj Blažev u selu spominju pod nadimkom „Čučini“?

– Moj pramdida Martin bio je svirač i sastavio pismu koju je pivo, a zbog koje se dida Stipa vrlo srdio. Ona glasi ovako: „Ču-ču, ču-ču, / prodat ću i kuću! / Lele-lele, prodat ću i tele! / Sviraj, Čuča, / dok je prova vruća! / Kad o'ladi, onda ne valjajdi!“ Tako su Blaževi dobili nadimak „Čučini“ – rekao je moj sugovornik, napose nadaren izvanrednom memorijom, šaljivim tonom u glasu Jozu Blažev.

Marko Dekić
Snimke: Jozu Blažev

Svojoj ženi... (Vršenđanki Milici Mufić)

Po dvoru se šetala
moja žena mila,
gledala je svoju baštu
pa je prozborila:

„Lipa moja baštice,
jako si mi mila,
moram da te ostavim,
tu sam srićna bila.

Zašto meni život taj
na ovome svitu
kad sve moram ostavit
u najlipšem cvitu!”

* * *

Jorgovan...

Jorgovan je bili procvao,
na vitru dršće i miri.
Na njem se pčelice skupljaju,
i prolićni lijeću leptiri.

Kraj jorgovana stajala je
djevica mlada, Elvira,
u društvu bilih latica,
i šarolikih leptira.

Mladić joj neki šapuće,
zanosno sluša ga ona,
baš kao da sluša melodiju
seoskih crkvenih zvona.

* * *

U krasnom zelenom lugu...

U krasnom zelenom lugu
slavuji nježno pjevaju,
sumraku, zalasku sunca,
male se ševice klanjaju.

Na mirisni jastuk leg'o sam,
na mladu, meku travu,
srid ljubičice i šareno cviče
spustih umornu glavu.

U daljinu viđu se gore,
nad njima mutni se oblaci svili,
uz dugine raznorazne boje,
vjetrić hladani, lahori, piri.

Na mirisnom jastuku opočivam,
srid cviča što miriše i buji,
dok u himni ševa uživam,
slušam kako umilno poju slavuji,

* * *

Osamljen u mraku...

Slušam samog sebe,
osamljen u mraku,
k'o izgubljen stranac,
u tuđem sokaku.

Grudi se nadimlju,
u čudnom predahu,
bižati bi' t'io,
sav drhtim u strahu.

Tilo žarko žudi
slobodu na zraku,
al' sam sâm sa sobom,
u dubokom mraku

Bogatstvo...

Santovačke djevojčice s učiteljicom Maricom Blažev i župnikom Mišom Verešom
1948. godine

Predstavljen Hrvatski kalendar 2017 u Croatici

U Croaticinoj priredbenoj dvorani, u organizaciji kulturnog odjela toga neprofitnog poduzeća, 22. veljače 2017. pred dvadesetak pripadnika hrvatske zajednice predstavljen je Hrvatski kalendar 2017. O godišnjaku je njegovu urednicu Branku Pavić Blažetin upitala organizatorica priredbe Kristina Goher. Predstavljanje su čitanjem stihova hrvatskih pjesnika uveličale gimnazijalke budimpeštanske Hrvatske gimnazije: Deniza Dancs, Tena Šindik i Majra Prekajski.

Kroz razgovor predstavljen je Hrvatski kalendar 2017.

Predstavljanju Hrvatskoga kalendara 2017 pribivali su među ostalima: prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Maja Rosenzweig Bajić, Croaticin ravnatelj Čaba Horvath, doravnateljica budimpeštanske Hrvatske gimnazije Marija Šajnović, pjesnici Katarina Gubinski Takač i Marko Dekić, čija izdanja često susrećemo i na njegovim stranicama, te, ne u posljednjem redu i Katalin Berencsi Zámbo, koja je napravila računalni slog izdanja. Budući da je prethodni dan, 21. veljače, bio Međunarodni dan materinskoga jezika, predstavljanje je započelo čitanjem lirskih ostvaraja hrvatskih pjesnika, koji su bili upleteni u prikaz, a interpretirale su ih gimnazijalke budimpeštanske Hrvatske gimnazije: Deniza Dancs, Tena Šindik i Majra Prekajski. Nadovežući se na znameniti dan, urednica godišnjaka Branka Pavić Blažetin reče kako nije slučajno da se on toga dana predstavlja jer 1483. godine na taj je dan tiskana prva hrvatska knjiga Misal po zakonu, koju su hrvatski glagoljaši tiskali u Kosinju.

Hrvatski kalendar izlazi u Croaticinoj nakladi od 2001. godine. Ovogodišnji na 240 stranica u boji s nizom napisa i fotografija. Njegov je uređivački odbor: Stipan Balatinac, Bernadeta Blažetin, Timea Horvat, Kristina Goher i Luca Gažić, lektor je izdanja Živko Mandić. Čitatelji prvi put imaju priliku držati u ruci Hrvatski kalendar u boji, od prve do zadnje stranice. Suvremeni dizajn zamjetan je već i na koricama knjige. Poziv na sudjelovanje među njegovim autorima napisa redovito je objavljen prije ljeta, kako bi rukopisi stigli navrijeme. Posljednjih godina godišnjak izlazi na državni Dan Hrvata u Mađarskoj. U svezi s time Branka Pavić Blažetin reče da parametre izdanja uvijek odlučuje Croaticin ravnatelj Čaba Horvath, jednako tako i financijske mogućnosti. U više navrata se govorilo o tome da bi kalendar trebalo objelodaniti u boji, i prošle je godine pala ova odluka. Smatra znatno praktičnijim tiskanje godišnjaka već u studenome jer tako on prije dolazi u ruke čitatelja, a u prosincu i tiskara ima mnogo posla i narudžbe. Nažalost, zbog ograničenoga prostora dio pristi-

glih rukopisa nisu svi uvršteni u sadržaj, ali među autorima pozdravlja primjerice Josipa Mihovića, Vesnu Haluga, Martina Benceša, Marcela Pavlica, Joška Jurinkovića, Karla Kóvágóa, Živka Gorjanca i pokojnoga Đuru Frankovića. Kalendarski dio, za koji je posebno zahvalna Evi Filaković, krase slike gradišćanskohrvatskoga slikara i grafičara Lajoša Brigovića. Likovne ostvarene uslikala je novinarka Timea Horvat. Na upit, koje su reakcije čitatelja glede izdanja, budući da budimpeštansko predstavljanje nije prvo, urednica reče da je to teško pitanje. Nažalost, novinari Medijskoga centra Croatica, koji rade u medijskome prostoru Hrvata u Mađarskoj, dobivaju malo povratnih informacija od čitatelja ili slušatelja. Hrvatski je kalendar tiskan u 2500 – 3000 primjeraka, a prodano je umalo 2700. Većinom ga kupuju hrvatske samouprave. Prema tim podatcima daje se zaključiti da su reakcije čitateljstva pozitivne. Mnogi su pohvalili da ima puno zanimljivih napisa, pa se nada da će biti predstavljen i u drugim hrvatskim kulturnim središtima. Protekla je i kraća rasprava o autorima napisa, koliko ima novih osoba glede toga u kalendaru. Urednica tog izdanja smatra da je jako malo novih autora, i šteta

Deniza Dancs, Tena Šindik, Majra Prekajski

zbog toga. Podvukla je da ni sama ne zna gdje se Hrvati trenutno nalaze po pisanoj riječi. Kada se kaže da su ovdašnji Hrvati jedna od najobrazovanijih manjina u Mađarskoj, onda gdje su ti intelektualci, ljudi od pera. Misli da bi trebala biti čast ljudima kada se njihov rad objavi u Hrvatskome kalendaru. U knjizi, koja izlazi u najvećoj nakladi i koja je u svakomu hrvatskom domu. Što je u današnje vrijeme prava rijetkost. Nažalost, nitko nema potrebu da se javi i šalje svoj tekst. Kroz razgovor se potaknulo i pitanje buduće zamisli hrvatskoga godišnjaka, i to da pri predstavljanju budu svi članovi njegova uređivačkog odbora. Moguće je da će on biti podijeljen na tematske blokove, i o tome se već godinama razmišlja.

Nakon predstavljanja Hrvatskoga kalendara 2017 druženje je nastavljeno uz mineralnu vodu, kapljicu rakije i sendviče.

k. g.

U Horpaču jubilirao Hrvatski bal Undancev

Da je na Undi zvanaredno jako i kvalitetno folklorno djelovanje, zna to već cijela Ugarska, što već jasno je to svim i van granic, posebno u Austriji i Hrvatskoj, kade undanski folklorasi gaju iskrena i ljubavi puna prijateljstva. Da se Undanci čestokrat obrnu na svakakovoј jačkarnoj i tančoškoј priredbi i gali, i to je već poznato, tako da su u prošlosti hodočastili i do Šoprona i Koljnofa u hrvatske bale, dokle nisu si izmislili da i ovo malo selo od tristo stanovnikov priredjuje svoju feštu. Tako je kroz dvadeset ljet bal Undancev zvao u Šopron, Bike, Hečku, u Kolijevu gostionu na Undu, a ljetos po drugi put je restoran "Tamás" u Horpaču ponudio mjesto za jednu noć Hrvatom, 18. februara, u subotu.

Pri vrati restorana obavezno je puknuti kupicu žganoga, prez toga i nij' nutrastupljenja u bogato nakinčenu prostoriju, kade jur za dugim stolom sidu Hrvati iz Vedešina, na čelu s predsjednikom Ferencem Völgijem, a pri drugom stolu se tiho pominaju i Prisičani. Ostali gosti dospenu na vrime i pred mikrofon stupi glavni organizator bala, Štefan Kolosar, ki je ujedno i predsjednik Hrvatske samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije, ter i na čelu domaće Hrvatske samouprave, a pod njegovim upraviteljstvom djeluje i HKD „Veseli Gradišćanci“. Redom pozdravlja časne goste: Maju Rosenzweig Bajić, prvog tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, dr. Miju Karagića, časnoga konzula Republike Hrvatske, ki danas živi na Undi, Franju Grubića, predsjednika Odbora za manjine u Jursko-mošonsko-šopronskoj županijskoј skupščini i koljnofskoga liktara, dr. Denisa Njarija, lektora hrvatskoga jezika na sambotelskom Sveučilišću, i još brojne načelnike i predsjednike hrvatskih samoupravov iz okolice. Ženska vokalna skupina Biseri, pod pelja-

„Veseli Gradišćanci“ pri otvaranju bala

Po trinaest ljet pauze opet je svirao Pinka-band na balu Undancev

ŽVS „Biseri“ sa Štefanom Kolosarom

Časni gosti bala

njem Sabine Balog odjači dobrodošlicu, a u tamburaškom bloku briljiraju i mjesni muzičari, pod peljanjem Djurdjice Balog. U svečanom programu pravoda najatraktivniji kusić je iz Undanskoga pira, na spomin pred kratkim preminuloga koreografa Antuna Kričkovića, a završni dio tančoške scene je izrizan iz sjajne undanske koreografije Štefana Kolosara pod naslovom „Regrutari“. Po trinaest ljet pauze Pinka-band ponovo zabavlja Undance, a zahvaljujući i njim atmosfera jur u mladi ura, pred polnoći je odlična. Čuda je tombolov za naprodaj, a malo je tih gostov ki se s praznimi rukami projdu domom. Gdo se je dao toga dana u društvo, tanac i veselje, ta se je dobro ćutio i na 20. jubilarnom Hrvatskom balu. Iako se je pri stoli govorilo da ovo je zadnji bal Undancev, mnogi u to pravoda i ne vjeruju, ter su nas jur najpr zvali na spodobnu undansku feštu, kljetu. Od nas ne visi, bude-mo došli, neka se nek Božja volja spuni!

Tiho

Daranjsko kolinje

Tradicionalno VII. Daranjsko kolinje i ove je godine, 11. veljače, okupilo mnoštvo posjetitelja i brojne družine. Kako saznajemo, kolinjsko je nadmetanje bilo između dvanaest družina, koje su uz posao našle vremena za druženje, razmjenu iskustava, razgovore i dobro raspoloženje. Vrijeme je pogodovalo organizatorima, a kolinjskih specijaliteta nudilo se kod mnogih šatora: krvavice, pečeno meso, kiselo zelje s mesom, kobasice, čvarci... Ocjenjivački sud nije imao nimalo lak zadatak. Natjecatelji, uz domaće družine, stigli su iz daleke Budimpešte, pa Izvara, Csokonyavisonte, Suljoka, Lada, Išvandin, ali i iz Hrvatske. Na kolinju su sudjelovale i tri družine Hrvata iz Mađarske, točnije družine podravskih Hrvata: Regija Podravina; Hrvatske samouprave Šomođske županije i družina Podravci. Uz brojne daranjske civilne udruge u su-

organizaciji događanja sudjelovala je i mjesna Hrvatska samouprava. Dijelile su se brojne nagrade, a nagradu za najbolje pohano meso osvojila je družina Hrvatske samouprave Šomođske županije. Prijelazni je pehar najbolje družine ove godine pripao onoj iz Csokonyavisonte. Nagradu najveselije družine osvojila je družina Podravci, koji su već nekoliko puta ponijeli ovaj naslov.

Mala stranica

NAGRADNA IGRA br. 6

Hrvatski glasnik čuvar je hrvatske pismene riječi

Prigodom Tjedna hrvatskoga jezika budite i vi prenositelji hrvatske riječi preko naših novina, te budite naši mali dopisnici. Uzmite u ruke Hrvatski glasnik (ako ga nemate kod kuće, vjerojatno ima u vašoj školi) i predstavite ga nekome u vašem naselju. Napravite o tome samosliku (selfi) telefonom i pošaljite nam fotografiju uz potpis tko je na njoj! Ako slučajno nemaš takav telefon, zamoli nekoga da ti pomogne ili sliku možeš napraviti i fotoaparatom. Fotografije šalžite krajem mjeseca s ostalim rješenjima nagradne igre u poruci **Fejsbukove stranice Medijskog centra Croatica**. Pozivamo učenike osnovnih i srednjih škola koji se do sada nisu priključili našoj nagradnoj igri, da to učine! Svakog mjeseca imaju priliku dobiti nagradu, te osvojiti glavnu nagradu za svoj razred!

Dani hrvatskoga jezika 11. – 17. ožujka

Kao što znate, hrvatski je jezik prošao burna razvojnja razdoblja, unatoč tomu on se očuvao i preživio. Povodu toga svake se godine obilježavaju Dani hrvatskog jezika u Hrvatskoj, a i u hrvatskim zajednicama diljem svijeta. Tijekom njih dublje se podsjećamo i ukazujemo na važnost našega hrvatskog jezika. Davne 1967. godine, točnije 11. ožujka, hrvatski jezikoslovci sastavili su Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga jezika, a 13. ožujka Deklaraciju su prihvatile i potpisale sve hrvatske poznate udruge i ustanove. U Telegramu, jugoslavenskim novinama za društvena i kulturna pitanja, 17. ožujka ta je ista Deklaracija i objavljena.

Pokladna veselica u Hrvatskome vrtiću

U budimpeštanskome Hrvatskome vrtiću 17. veljače 2017. priređena je pokladna veselica. Polaznici svih skupina veselili su na svirku školskoga sastava ili okupili se oko kratoga stola. Roditelji ili bake su i za ovu prigodu ispekli razne kolače, pripremili sendviče, i iz ponude nije nedostajala ni pokladnica. A mališani, koje nije toliko privukla tamburaška glazba, rado su gradili dvorac od dvrvenih kockica ili poigrali se autima.

„Fašenki“ po ulicama pomurskih naselja

Polaznici mlinaračkoga Dječjeg vrtića obukli su se u male „fašenke“.

Najveseliji dan u godini, dan fašnika pred Pepelnicom, u Pomurju su obilježili na niz načina. U odgojno-obrazovnim ustanovama održani su karnevali, a na mnogim mjestima hrvatske samouprave priredile fašničke povorke, tako u Sepetniku, Mlinarcima, Letinji. Mlinaračka je samouprava organizirala i izlet na Bušarski ophod u Mohač, a letinjska samouprava na glasoviti Riječki karneval. Najveća regionalna priredba fašničkih veselja uvijek je Pomurski fašnik, održan i ove godine u

organizaciji pustarske Hrvatske samouprave i Udruženja pomurskih hrvatskih samouprava 18. veljače. U Keresturu su se i ove godine okupile male maškare na Međunarodni dječji fašnik. Dječje su skupine stizale iz raznih obližnjih naselja, te iz partnerskih ustanova iz Hrvatske. Serdahelska osnovna škola već godinama, upravo na dan Fašnika organizira ophod „fašenaka“ po ulicama sela, kako bi djeca vidjela kakav je bio taj običaj nekoć za vrijeme njihovih baka i djedova. U okviru sata narodopisa izradili su tradicionalne maske „fašenke“, od platna što su stavili na obraz i tako nikoga nisu prepoznali. Fašenke su pratili tamburaši, a u Hrvatskome kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin“ čekali su ih izvrsne pokladnice (krafne) i sokovi.

beta

Keresturski kauboji na pozornici

„Fašenki“ plešu na dvorištu kurije.

Mlinaračku je djecu teta Katica Kotnjek dočekala s pokladnicama.

Serdahelski „fašenki“

VELEPOS LANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE U MAĐARSKOJ
raspisuje

JAVNI NATJEČAJ

za prijavu programa i projekata udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2017. godinu

Na natječaj se mogu prijaviti udruge, ustanove i organizacije čija je djelatnost vezana uz ostvarivanje, zadovoljavanje i unapređenje općih i javnih potreba hrvatske manjinske zajednice u inozemstvu kao što su:

- programi i projekti hrvatskih udruga, ustanova i organizacija u ostvarivanju i jačanju manjinskih prava (očuvanje hrvatskoga jezika, identiteta, kulturne baštine, kulture, obrazovanja, znanosti, sporta i sl.)
- programi i projekti hrvatskih udruga, ustanova i organizacija s ciljem razvoja manjinskih medija i djelovanja manjinskih institucija
- ostali programi i projekti koji zadovoljavaju i unapređuju opće javne potrebe hrvatske manjinske zajednice u inozemstvu.

Na ovaj natječaj se mogu prijaviti sve udruge, ustanove i organizacije hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu koje udovoljavaju sljedećim uvjetima:

- registrirane su i posjeduju važeći statut, poslovnik ili neki drugi odgovarajući dokument iz kojeg je razvidna osnovna djelatnost
- aktivno i kontinuirano djeluju najmanje godinu dana do dana raspisivanja natječaja
- programi i projekti koje provode od posebnog su interesa za opće/javno dobro te usmjereni na stvarne potrebe hrvatske zajednice u inozemstvu
- imaju ljudske i materijalne resurse potrebne za provedbu prijavljenih programa i projekata
- vode transparentno financijsko poslovanje.

Sve zainteresirane udruge, ustanove i organizacije dužne su svoje programe/projekte prijaviti na propisanim obrascima uz detaljan opis programa/projekta koji prijavljuju za dobivanje financijske potpore iz državnog proračuna Republike Hrvatske za 2017. godinu.

Prijava mora sadržavati:

- Obrazac prijave (word format)
- Obrazac proračuna (excel format)
- Obrazac životopisa – Europass (word format) voditelja/ice programa/projekta s datumom i potpisom
- Potvrdu o registraciji udruge, ustanove, organizacije hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu
- Presliku poslovnika o radu, statuta ili nekog drugog odgovarajućeg dokumenta iz kojeg je razvidna osnovna djelatnost
- Presliku financijskog izvješća o poslovanju u prethodnoj godini
- Presliku Plana i programa rada za sljedeću godinu

Neobavezna dokumentacija:

- Materijali, publikacije, novinski članci i ostala dokumentacija koja ilustrira rad prijavitelja
- Preporuke (npr. jedinica lokalne uprave i samouprave, tijela državne uprave, institucija u zemlji i inozemstvu, drugih donatora)

- Obrazac izjave o partnerstvu (word format) ukoliko se program/projekt provodi u partnerstvu

Napomena: Obrasci za prijavu dostupni su za preuzimanje na mrežnoj stranici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj (<http://hu.mvep.hr>)

Obvezne obrasce popunjene na hrvatskome jeziku i propisanu dokumentaciju potrebno je poslati Veleposlanstvu Republike Hrvatske u inozemstvu, isključivo poštom, uz napomenu „Prijava na natječaj“.

Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti,
Munkácsy Mihály u. 15, 1063 Budapest
ili

Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu, Ifjusag 11,
7624 Pecs (isključivo za udruge i ustanove s područja Baranjske,
Bačko-kiškunske i Šomođske županije)

Krajnji rok za prijavu na natječaj je 15. travnja 2017. godine.

Neće se razmatrati prijave

- dostavljene nakon roka za podnošenje prijava
- nepotpune ili sadrže odstupanja ili dijelove koji nisu u skladu s natječajem i dokumentacijom za prijavu
- nisu napisane na propisanom obrascu za natječaj te su podnesene na drugi način, suprotno uvjetima ovog Natječaja
- obrasci za prijavu nisu čitko i u cijelosti popunjeni, odnosno napisani na računalo.
- prijave udruga, ustanova i organizacija kojima su ranije doznačena financijska sredstva putem javnog natječaja/javnog poziva iz članka 3. Pravilnika, a koje nisu dostavljale uredna financijska izvješća.

Veleposlanik/ca temeljem prijedloga Povjerenstva i sukladno raspoloživim sredstvima donijet će Prijedlog odluke o raspodjeli sredstva za prihvaćene programe/projekte.

Izvješće o provedenom natječaju i Prijedlog odluke veleposlanik/ca dostaviti će na suglasnost državnim tajniku Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Nakon dobivene suglasnosti na prijedlog Odluke veleposlanik/ca će donijeti konačnu Odluku o raspodjeli sredstava za prihvaćene programe/projekte.

Odluka o dodjeli bespovratnih sredstava projektima/programima u sklopu natječaja bit će objavljena na mrežnim stranicama Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj.

Budimpešta, 22. veljače 2017.

Katoljske poklade za stare

Dana 28. veljače poslijepodne oko dva sata okupile su se starije Katoljkinje. One već ne mogu kao u mladosti, na ženske poklade u mjesnu Planinu, a običaji predaka žive duboko u njima. Stoga se već redovito, unazad nekoliko godina, okupljaju u mjesnom domu kulture i slave druženjem i uza slasne pokladne kolačiće. Svaka sa sobom donese najbolje iz svoje kuhinje: kolača i sendviča, slanah kifala i pogočica, a i pića.

Tako je Kata Erdorf donijela prave nohe, staroga vina, te CD-ploče, pa je bilo i glazbe uz koju smo mogli i plesati i pjevati. Ove su se godine odazvale i one žene koje prethodnih godina nisu sudjelovale pokladama za stare, pa smo bili ne samo mi Hrvati, nego i Mađari i Švabi. Svatko se dobro osjećao, vele da i dogodine možemo računati na njih.

Priredena je i projekcija starih fotografija, gledao se kazališni komad koji je 1984. godine na našu pozornicu postavilo društvo mjesnih kazališnih amatera. Bila je to „Zloba“, igra-kaz Antuna Karagića.

GORNJI ČETAR

Hrvatska samouprava Gornjega Četara i Kazališna grupa „Dugava“ iz Pinkovca Vas srdačno pozivaju na kazališnu predstavu naslova „Gospodin Claude i njegove kćere“, 12. marcijuša, u nedilju, s početkom u 15 uri u četarski Kulturni dom. Igrokaz je premijerno prikazan u Pinkovcu lani u novembru, a Petroviščani su imali priliku viditi odličnu komediju s aktualnim sadržajem i sjajnom glumačkom igrom, sredinom januara.

KISEG

Kiseško društvo za umjetnost Vas srdačno poziva na izložbu austrijskoga slikara, Gradišćanskoga Hrvata, Franje Milkovića, 10. marcijuša, u petak, početo od 18 uri, u Tvrdjavu Nikole Jurišića. Goste pozdravlja predsjednik Društva za umjetnost dr. Zoltán Lőrincz, izložbu otvara dr. Günter Unger, a na gitari svira i jači Karl Heinz Lippel.

MOHAČ

U Széchenyijevoj osnovnoj školi 23. ožujka, s početkom u 14 sati priređuje se natjecanje u lijepom čitanju na hrvatskom jeziku. U spomenutoj školi odvija se nastava hrvatskoga narodnosnog jezika i književnosti koju pohađa osamdesetak učenika.

BAJA

Već po dugogodišnjoj navadi, u nekadašnjoj franjevačkoj crkvi sv. Antuna Padovanskog u Baji u korizmenom razdoblju svakog petka od 15 sati obavlja se pobožnost križnoga puta na hrvatskome jeziku. Te pobožnosti počinju u petak 3. ožujka. Kako nam uz ostalo reče dr. Živko Gorjanac, jedan od redovitih voditelja tih pobožnosti, posljednjih se godina uobičajilo da se jednoga tjedna obavlja na bunjevačkom narječju, a drugog na hrvatskome standardnom jeziku. Na standardnom jeziku svaki put po drugom, a na bunjevačkom narječju po molitveniku „Duhovna radost“, tiskanom u Budimpešti 1940. kod „Društva sv. Stipana“, koji su sastavili nekadašnji dušnočki župnik Grgur Cserháti (Crnković) i bivši garski kantor Antun Prizslinger.

BUDIMPEŠTA

U izložbenim prostorima Galerije „Mađarska radionica“ (Magyar Műhely Galéria, VII., Ulica Akácfa 20) 8. ožujka, otvorena je izložba Zorana Pavelića „Okvirni rad“. Postav je otvorio likovni umjetnik Bálint Szombathy. Izložba je otvorena za javnost do 31. ožujka, radnim danom od 10 do 17 sati. Zoran Pavelić (Osijek, 1961.) hrvatski je akademski slikar, slobodni umjetnik. Osnivač je neformalne umjetničke grupe „Močvara“. Godine 1998. diplomirao je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Bavi se restauracijom uljanih slika i kipova.

PRISIKA

Hrvatska samouprava Prisike Vas poziva na predstavljanje fotoalbuma rodnoga Prisičana, pod naslovom „TAJNE – Slike Lajoša Brigovića iz djelaonice“ i pred tim na polaganje vijenca na grobu „Oca gradišćanskohrvatske riči“ Jožefa Ficka, povodom 245. jubileja rođenja, 12. marcijuša, nedilju, 2017. ljeta, početo od 15 uri na prisičkom cimiteru i Kulturnom domu. Knjigu predstavljaju urednica: Timea Horvat, kći Anikó Kováts i prijatelj pokojnoga umjetnika Lajoša Brigovića, dr. Mijo Karagić. Na promociji knjige sudjeluju jačkarni zbor „Zviranjak“ i Prisički tamburaši.

